

Cena numeru
300 mk.

Cena prenumeraty
w Łodzi:

Miesięcznie mk. 6500
Z przes. poczt.
Miesięcznie „ 8000
poza Łodzią egz. 350
Konto Poczto. Kasj.
Oszczęd. 60594.
Należność pocztowa
opłacona rwozatem.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28

Redaktor przyjmuje od 5-6 pp
Artykułów i listów anonimowych
nie pomieszcza się.

Łódź.

ROZWIĄZ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI
Poniedziałek, dnia 19 lutego 1923 r.

WIAOMOŚCI POLITYCZNE

Zniesienie ograniczeń kościoła katolickiego.

(wp) Ministerjum Wyznań Relig. i Oświeceni Publicznego opracowało projekt ustawy, znoszącej ograniczenia w stosunku do kościoła katolickiego, nie zgodnie z przepisami Konstytucji. Sprawa ta ma być traktowana odrębnie od innych spraw zasadniczych w stosunku kościoła do państwa, jak np. konkordatu, dóbr poklasztornych lub uposażenia duchowieństwa.

Agendy pocztowe w pasie przyznanym Polsce.

(wp) Dyrekcja poczt i telegrafów w Wilnie otrzymała od ministerstwa poczt i telegrafów polecenie zorganizowania agend pocztowych, na obszarze tej części strefy neutralnej, która przyznana została Polsce.

TELEGRAMY.

OGROM ZŁOTA PRZYTLACZA AMERYKĘ

PARYŻ 18-2 (A. W.) Nowojorski korespondent „Tempsa“ donosi z Waszyngtonu, że trwający nieustannie napływ złota do Stanów Zjednoczonych stwarza dla rządu amerykańskiego co raz poważniejsze trudności, wpływające zwłaszcza niekorzystnie na bilans handlowy. Według raportu kontrolera finansowego Cressingera posiadają Stany Zjednoczone obecnie połowę złota, będącego w obiegu pieniężnym na całym świecie, który osiąga 9 miliardów dolarów. Cressinger domaga się ograniczenia wywozu złota do Ameryki.

WYLEW DUNAJU.

BIAŁOGROD 18 (PAT) Dunaj pod Białogrodem wzbiera gwałtownie. Donoszą o licznych wylewach na północnym i południowym krańcu miasta.

ROZRUCHY W IRLANDJI.

DUBLIN 18 (PAT) Rozruchy w Irlandji trwają w dalszym ciągu. Podpalono szereg magazynów z towarami. Powstańcy przez odpowiednie nastawienie zwrotnicy skierowali po ciąg pocztowy, po uprzednim usunięciu pasażerów, i drugi pociąg towarowy na linię, prowadzącą przez uszkodzony most. Pociągi rozbiły się.

W SPRAWIE TRANZYTU PRZEZ DUEREN GRAVENROT.

PARYŻ 18 (PAT) Rada Ministrów rozpatrywała kontrpropozycje londyńskie, dotyczące tranzytu przez angielską strefę okupacyjną. Dzienniki zaznaczają, iż uzyskanie zgody na tranzyt przez Dueren-Gravenrot pozwala przewidzieć pomyślne dla obu stron rozwiązanie sprawy.

POŚWIĘCENIE KUCHNI AKADEM.

W GDAŃSKU.

GDAŃSK 18. 2 (AW) W niedzielę 18 bm. odbyło się poświęcenie kuchni akademickiej, założonej przez Bratnią pomoc słuchaczy politechniki gdańskiej. Uroczystego poświęcenia dokonał biskup gdański O'Rourke przy udziale generalnego komisarza Rzeczypospolitej Plucińskiego, zastępcy komisarza dr. Marehlewskiego, urzędników komisarzatu Rzeczypospolitej, oraz przedstawicieli polskich instytucji gospodarczych i społecznych w Gdańsku.

Uroczystości kopernikowskie w stolicy.

Uroczystości kopernikowskie w Warszawie rozpoczęły się dziś nabożeństwem celebrowanym przez kardynała Kakowskiego w kościele Ojców Karmelitów. W prezbiterjum zajęli miejsce marszałek sejmu Rataj, minister Mikułowski-Pomorski i Ossowski, prezydent miasta Jabłonowski, prezes Tow. naukowego Kochanowski, wójtowoda Sołtan oraz generał Łutnicki. Przed głównym ołtarzem ustawili się stowarzyszenia i cechy ze sztandarami. Po bokach stanęli przedstawiciele uczelni wyższych, korporacje akademickie, tow. „Sokół“ i inne. Kazanie wygłosił ks. Szlagowski. Na chórze wykonali pieśni artyści opery warszawskiej Zbońska-Ruszkowska, Dobosz i Michałowski. Po nabożeństwie utworzył się pochód pod pomnik

Kopernika. Orkiestra odegrała hymn „Bogarodzica“. Pod pomnikiem wygłosił przemówienie prezes tow. naukowego Kochanowski. O godz. 5 po poł. odbyła się uroczysta akademja, na której senator Bolesław Limanowski wygłosił przemówienie. Również o godz. 5 odbyła się akademja w ratuszu, na której wygłosił przemówienie prezes rady miejskiej Baliński i profesorowie Banachowicz i Bojarski. O godz. 8 wieczorem odbyło się w operze galowe przedstawienie, na którym był obecny prezydent Rzplitej, członkowie gabinetu z premierem Sikorskim, przedstawiciele władz i ciał ustawodawczych, świata naukowego, literackiego i licznie zebrana publiczność.

W żelaznym Zagłębiu.

WYROK.

AKWIZGRAN 18 (PAT) Burmistrz Dunsburga skazany został przez belgijski trybunał wojenny na miesiąc więzienia.

TRANSPORT WĘGLA.

DUESSELDORF 18 (PAT) 15 pociągów z węglem odjechało z terytorjum okupowanego, a mianowicie 2 pociągi do Belgji, 2 do Włoch, 2 do Szwajcjarji, a 8 do Holandji.

BIAŁA KSIĘGA RZESZY.

BERLIN 18. 2 (AW) Rząd Rzeszy przygotowuje obecnie białą księgę w sprawie okupacji Ruhr. Materiał obejmować będzie 54 strony i zawierać ma wszystkie akta, dotyczące ostatnich wypadków na zachodzie Niemiec.

JESZCZE JEDEN DOWÓD SABOTAŻU NIEMIECKIEGO.

BERLIN 18. 2 (AW) Najlepszym dowodem sabotażu niemieckiego, utrudniającego pracę na terenach okupowanych, jest fakt zatarasowania kanału Ren-Herne, przez zatopienie dwóch szkut z węglem. Doniesienia dzienników niemieckich usiłują zatopienie to przedstawić jako skutek nie-

ostrożności.

Charakterystycznym jest to, że jedna z tych szkut zatoneła przed zakładami metalurgicznymi Stinnesa. Zegluga na kanale została unieruchomiona na 3 tygodnie.

PODZIĘKOWANIE, ORAZ PODNIECANI DO DALSZEGO UPORU.

BERLIN 18. 2 (AW) Prezydent Rzeszy niemieckiej Ebert wystosował do urzędników zagłębia Ruhr depezę, wyrażając im podziękowanie i uznanie za wierną służbę na rzecz Niemiec.

ZAJĘCIE GELSENKIRCHEN.

GELSENKIRCHEN 18 (PAT) Miasto zajęte zostało wczoraj rano przez oddział 47 dywizji. Żadne zajścia nie miały miejsca. Ruch uliczny między godz. 19 a 7 został zabroniony.

STAN OBŁĘZENIA W GELSENKIRCHEN.

GELSENKIRCHEN 18 (PAT) Ogłoszono tu obostrzony stan obłężenia. Okupacja miasta spowodowana została odmową zapłacenia przez rząd miasta grzywny w wysokości 100 milionów marek nałożonej z powodu wypadku jaki miał miejsce między żandarmerją francuską a policją niemiecką.

Sprawa Kłajpedy.

PARYŻ 18-2 (A. W.) Dzienniki paryskie komentują żywo w dłuższych artykułach decyzję rady ambasadorów w sprawie Kłajpedy, zaopatrując ją szeregiem nieprzychylnych uwag krytycznych.

„Temps“ stwierdza, że przyznanie Litwie Kowieńskiej suwerenności nad terytorjum Kłajpedy jest zachętą dla tych narodów, które chcą gwałcić traktaty ustanowione celem zabezpieczenia pokoju. Autor artykułu, pułkownik Reboul, przekonuje, że rząd kowieński zachęcony bezkarnością, może się nawet odważyć na atak

na Wilno.

Georges Bienaimé domaga się w dzienniku „Victoire“ wysłania na terytorjum Kłajpedy wysokiego komisarza Ligi Narodów, w przeciwnym bowiem razie, przy znanej uległości Litwy kowieńskiej wobec rozkazów z Berlina, wpływy niemieckie zaczną górować nad Kłajpedą.

Lewicowy „L'Oeuvre“ wyraża ubolewanie, że mocarstwa sprzymierzone, trzymające straż nad pokojem w Europie, decydują się pod naciskiem siły.

Niesłyszana buta niemiecka.

(o) Niemcy w Polsce od czasu, kiedy stał się „partją rządową“, tak butnie podnoszą łeb, jak nigdy dotąd na to sobie nie pozwalali. Rządowi gen. Sikorskiego, któremu dopomogli do zwycięstwa, udzielając nauczki w formie drwiącej — kpią sobie prosto z rządu i z Polaki.

Tak np. bydgoska „Deutsche Rundschau im Polen“, omawiając notę rządu polskiego do rządu Rzeszy Niemieckiej w sprawie odznaczeń b. oficerów pruskich, będących obecnie obywatelami polskimi, podaje, że nota ta kończy się groźbą, iż w razie powtórzenia się podobnego wypadku rząd polski zastosuje represje. Artykuł kończy się w sposób następujący:

„Najuniższej pozwalamy sobie przypomnieć, że te osoby należą do armii, której krwawym ofiarom Rzeczypospolita Polska w pierwszej linii zawdzięcza swą wolność i suwerenność“.

Dziś, po ujawnieniu wszystkich machinacji Ludendorffów i Hindenburgów w sprawie utworzenia „niezależnego Król. Polskiego“ które miało być okrojone o wielkie połacie ziemi jak np. Zagłębie Dąbrowskie itd. i stać się prosto folwarkiem prusk. twierdzić jeszcze, że Polska wolność swą zawdzięcza Niemcom, na to trzeba być butnym Niemcem, mającym w sobie duszę krzyżaka obłudnego.

Śmiałość Niemców naszych posuwa się istotnie troszeczkę zadaleko. Zachowują się oni wogóle, jakoby byli w Niemczech, a nie w Polsce. Ton ich prasy staje się z dnia na dzień bezczelniejszym. Wszystkie organa separatystów niemieckich bez wyjątku z okazji okupacji Zagłębia Ruhry zamieszczają artykuły w stosunku do Francji przepełnione nienawiścią i napaśtującą sojuszniczą naszą w sposób niesłychany. Np. „Lodzer Freie Presse“ nazywa zajęcie Zagłębia Ruhry przez Francję czwartą wyprawą bandycką.

Jest rzeczą wprost nie do pomyslenia, by w państwie, które zawarło sojusz wojskowy z Francją, mogły się ukazywać podobne artykuły w prasie niemieckiej, artykuły wybitnie inspirowane przez Berlin.

Artykuł, o którym mowa, pióra jednego z tutejszych napływowych (z Berlina) separatystów, p. Heina zaznacza, że zajęcie Ruhry jest ukoronowaniem całej polityki rabunkowej Francji od r. 1667 i w tem znaczeniu mówi o ezwałtej wyprawie bandyckiej.

Te wynurzenia pisma, które powstało w roku 1918 z okupacyjnego pisma urzędowego niemieckiego „Deutsche Lodzer Zeitung“, wywołały w Łodzi wielkie oburzenie.

W tonie podobnym utrzymane są artykuły wszystkich pism niemieckich, począwszy od „Posener Tageblattu“, a kończąc na „Dirschauer Ztg.“ i „Culmer Ztg.“

Raz poraz zamieszczają artykułik niby to lojalny, przypodchlebiający się rządowi, to znów odgrażają się przejściem do opozycji, czują się w każdym razie w roli jęczyczka u wagi.

Słusznie poseł Korfanty zwrócił w ostatnim przemówieniu swem w Sejmie uwagę na to, że żadna władza nie widzi tego postępowania Niemców. Władze nasze za to zwracają się przeciwko organizacjom polskim, jak np. „Rozwój“, które dążą do oswobodzenia narodu polskiego z pod wpływów żydowskich.

Społeczeństwo nasze musi raz wreszcie kwestję jasno postawić, zdając sobie sprawę z tego że wszystko to wychodzi ze źródeł berlińskich, tak samo jak owe nominacje na wyższych oficerów, którzy mają widocznie być wódzami armii niemieckiej, „obywatelami na wypowiedzenie“, których rząd niemiecki za każdą cenę stara się utrzymać w Polsce, jako awangardę dla przyszłych swoich poczynań rewankowych.

Auxilium Scholarum.

Redakcja „Gazety Warszawskiej“ otrzymała obszernie pismo od p. Bolesława Matuszewskiego, w którym rzuca on myśl stworzenia Auxilium Scholarum jako pomnika nieznanemu żołnierzowi.

Sytuacja w pasie neutralnym.

CIĄGLY OPÓR LITWINÓW.

RYGA 18 (PAT) Władze litewskie zajmują w dalszym ciągu odporne stanowisko wobec decyzji rady Ligi Narodów w sprawie podziału pasa neutralnego. Dzienniki są przekonane, że obejmowanie przez Polskę przynajmniej jej części nie spowoduje poważnych starć.

GEN. CARTON DE VIARD W WILNIE.

WILNO 18 (PAT) Dziś rano przybył do Wilna szef angielskiej misji wojskowej w Polsce gen. Carton de Viard, który natychmiast udał się na odcinek pasa neutralnego, zajmowanego przez polskie władze administracyjne. Jednocześnie udał się tam szef włoskiej misji

wojskowej pułk. Ivaldi.

WŁĄCZENIE LINJI KOL. GRAVENROHT-DÜREN DO PASA NEUTRALNEGO.

BERLIN 18-2 (A. W.) Wbrew doniesieniom pism niemieckich, podróż Letrocqueura bynajmniej nie spełzła na niczem, gdyż okazuje się, że linja kolejowa Gravenroht — Düren zostanie w najbliższym czasie włączona do strefy neutralnej, a dwie linje kolejowe, prowadzące przez Kolonję, mają być administrowane na warunkach, korzystnych dla Francji, które zostaną ustalone po wspólnym porozumieniu francusko — angielskiem.

„Krzywdy“ niemiecka w świetle cyfr.

W r. 1919 aljanci żądali od Niemiec 375 miliardów, Niemcy ofiarowali tylko 200. W roku 1920 aljanci wymagali już 269 miliardów, ale Niemcy ofiarowywali tylko 100 miliardów. W roku 1921 aljanci obniżyli swoją pretensję do 132 miliardów, Niemcy zaproponowały 50 miliardów. W roku 1922 aljanci oświadczyli, że zadowolnią się 50 miliardami, ale Niemcy oświadczyły, że nie mogą płacić i co więcej zażądały pożyczki miljarda marek w złoście dla zrównoważenia swoich finansów i ustabilizowania marki.

Tak samo przedstawia się sprawa dostawy drzewa i węgla.

Rozwiązanie rąk Republice Francuskiej było już koniecznością wytworzoną przez ten zupełnie absurdalny stan rzeczy. Krzyk na imperjalizm Francji jest w zestawieniu tych cyfr szyderstwem zbyt daleko posuniętym, przez popleczników Niemiec u nas. Nazywać ich po imieniu nie potrzebujemy.

Po chleb - do obcych.

Emigracja zamorska osłabła; do Ameryki wyjechało w r. 1921 — 87,000 osób, w r. 1922 32,000 (głównie żydzi). Wróciło z Ameryki w r. 1921 — 78,000 osób, w r. 1922 — 20,772.

Wychodźstwo do Francji rośnie ustawicznie; wyjeżdżają tam głównie robotnicy polscy z Niemiec i b. zaboru pruskiego. Liczba robotników polskich we Francji przekroczyła znacznie cyfrę 100,000 osób z rodzinami 300,000. Poszukiwani są też Polacy robotnicy do Danji, Belgji, Finlandji i Szwajcjarji. Pan Darowski wskazuje

na wielkie straty, jakie ponosi Polska wskutek wyjazdu masowego robotników wykwalifikowanych (wyjeżdżają głównie górnicy i bardziej uzdolnieni robotnicy rolni).

Tysiące ludzi obcych nam kulturą, obcych religją, i językiem prowadzi wśród nas jedwabne życie, a najlepsi synowie narodu muszą szukać kawałka chleba na obczyźnie.

Czy trzeba lepszego usprawiedliwienia antysemityzmu?

Polska wzmaga się ekonomicznie.

Główny urząd statystyczny ogłasza następujące dane o handlu zagranicznym Rzeczypospolitej Polskiej w sierpniu 1922 r.:

Handel zagraniczny Polski, w sierpniu 1922 r., wyraża się poniżej przytoczonymi liczbami, którym w nawiasach odpowiadają dane za sierpień 1921 r.

Przywóz do Polski wyniósł 150,505 ton (349,571 ton), wartości 87,543 milionów marek,

w tem 16,675 ton (261,269 ton) węgla, wartości 886 milj. mk.

Wywóz z Polski wyniósł 1,153,524 ton (176,514 ton), wartości 87,983 milj. mk., w tem 806,051 ton (8,280 ton) węgla, wartości 20,879 milj. marek.

Po raz pierwszy bilans handlowy w sierpniu ukształtował się czynnie, wykazując 100.5 proc.

P. Matuszewski wiedzony pobudkami niesienia pomocy uczącej się młodzieży, która walczyła za Ojczyznę, uważa słusznie, że należy stworzyć zakłady w których młodzież ta znalazłaby opiekę, mieszkanie, życie i możność pracy naukowej. Auxilium Scholarum byłoby najlepszym dowodem czci społeczeństwa dla żywych i poległych. Na cel powyższy złożył inicjator 10 milionów marek w Banku zjednoczonych ziem polskich, do dyspozycji formującego się komitetu.

heć wrzenia ludności, powstałego z tego powodu, komisariat ludowy dla spraw wewnętrznych i skarbu wyjaśnił, że podatek został nałożony bezprawnie i polecił nie pobierać go nadal.

Snieżyce w Rumunji.

(x) W całej Rumunji ponownie spadły obfite śniegi, powodujące wstrzymanie komunikacji kolejowej. Szereg pociągów zostało zasypany w drodze, w tej liczbie kurjer Bukareszt — Warszawa i ekspres Symplonski jak również orient. ekspres. Z Bukaresztu nie wyszedł ani jeden pociąg. Z powodu przerwania dowozu ropy naftowej stacja grozi wstrzymanie ruchu tramwajowego i brak światła.

Proces za dwieście pięćdziesiąt tysięcy funtów szterlingów.

(x) W Londynie toczy się obecnie ciekawy proces, podczas którego wykazało się, iż jakoby dygnitarz angielski odebrał z pewnego źródła 250 tys. funtów szterlingów za przychylnie stanowisko w sprawie Górnego Śląska na rzecz Niemiec. Akcję prowadzi naturalnie poszkodowany w tych warunkach pośrednik.

Kronika zagraniczna

Emerytury dla faszystów.

(x) Wielka Rada faszystów powzięła uchwałę, aby wypłacać pensję wojenne rodzinom faszystów, poległych podczas ostatniej rewolucji faszystów. Mussolini aprobował tę uchwałę.

W jaki sposób zdobywają Niemcy podatek za religijność.

(x) Jak donoszą z Moskwy, w wielu guberniach rosyjskich nałożono na prawosławnych specjalne podatki od 5 do 50 000 milionów rubli sowietkich miesięcznie za uczęszczanie do cerkwi. W

KRONIKA

Walka analfabetyzmem w armii.

ZORGANIZOWANIE GŁÓWNEJ KOMISJI OŚWIATOWEJ I FINANSOWEJ.

— Kalen darzyk.

Poniedziałek dn. 19 lutego Konrada
Wschód słońca g. 7 m. 46
Zachód g. 4 m. 54

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)
„Gołębie serce
Filharmonja (Dzielnia 20)

Teatr „Scala” (Cegielniana 18)

„Casino” (Piotrkowska 67)
Skandal w eleganckim świecie
„Odeon” (Przejazd 2)
„Dziewczę z Piccadilly.
„Luna” (Przejazd 1)
Zona Faraona

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

Napój zapomnienia

Spół. Pracow. Państw. (Sienkiewicza 40)

Hrabianka bez nazwiska

„Nowości” (Piotrkowska róg Główniej.)

7 lat nieszczęść

Miejska Biblioteka Publicz (Andrzeja 14)

otwarta codziennie od 3—9 wiecz.

Kalendarzyk historyczny.

1473 — Narodziny Mikołaja Kopernika w Toru

niu. 1594 — Koronacja Zygmunta III na króla szwe

dzkiego 1881 — Zmęcstwo Polaków pod Wawrem

Wiadomości bieżące

— Konkursy w sądownictwie.

(a) Władze sądowe ogłosiły konkurs na posady następujące: 1) na posadę naczelnika sądu powiatowego w Andrychowie, 2) na posadę naczelnika sądu w Ulanowie (okrąg sądu apelacyjnego w Krakowie).

Kandydaci, ubiegający się o posady wymienione, winni złożyć odpowiednio udokumentowane podanie na ręce prezesa sądu apelacyjnego w Krakowie.

— Do czego ma służyć miernik złoty.

W projekcie ustawy sanacyjnej skarbowej miernik złoty będzie dotyczył głównie dochodów państwowych i będzie również służył dla określenia granicy maksymalnej, poza którą nie będą mogły przejść wydatki państwowe w najbliższych okresach budżetowych.

— Konkursy w urzędach pocztowych.

(a) Władze pocztowo-telegraficzne ogłosiły konkurs na posady następujące: 1) na stanowisko kierownika urzędu pocztowego w Suchedniowie; podania osób ubiegających się o posadę powyższą winny być kierowane do dyrekcji poczt i telegrafów w Krakowie; 2) na posadę naczelnika urzędu pocztowego w Krakowie; podania winny być kierowane do dyrekcji poczt i telegrafów w Krakowie.

— Wprowadzenie ubezpieczeń w złotych.

Towarzystwo ubezpieczeń „Piast” wprowadza we wszystkich gałęziach swej działalności ubezpieczenia w złotych polskich.

Jest to krok, godny naśladowania, gdyż spowoduje całkowitą sanację niezdolnych stosunków, jakie zapanowały w dziedzinie ubezpieczeń wskutek stałego spadku marki polskiej i wynikającej stąd ciągle niewystarczalności sum ubezpieczeń dla rzeczywistego uchronienia ubezpieczonych od strat w razie ewentualnych wypłat odszkodowań.

— Konfiskowanie na rzecz skarbu państwa not z obiegu wycofanych.

(a) Przy konfiskowaniu depozytów rzeczowych na rzecz skarbu Państwa zdarzają się wypadki że depozyty takie zawierają banknoty markowe i emisji, których numery nie były zgłoszone przez sądy we właściwym czasie do skarbcza emisyjnego P K K P w Warszawie.

Wobec tego, że noty takie, jako bezwartościowe nie mogą być przyjmowane przez kasy skarbowe dla zarachowania ich na dochód skarbu, jak się dowiadujemy, minister sprawiedliwości wydał na wszystkich władz asygnujących wymiaru spr.

Dnia 17 bm. odbyła się w Tow. Polskiego Białego Krzyża konferencja, poświęcona sprawom pracy kulturalno — oświatowej w wojsku.

Zebrań zagaił prezes Kiniewicz, podkreślając nadzwyczajną doniosłość w akcji szerzenia oświaty wśród mało, jeszcze przeważnie, ucylizowanego elementu rekruckiego. Wydział opieki nad żołnierzem, zorganizowany przez P. B. K. przystąpił natychmiast po zorganizowaniu, do pracy, mającej na celu zwalczanie panującego w armii analfabetyzmu. W niektórych oddziałach do 75 procent.)

Oceniając zbliżenie się społeczeństwa cywilnego do wojska, oraz pragnąc spopularyzować hasło oświaty w wojsku — zaproszono do współdziałania szereg wybitnych działaczy, zarówno w stolicy, jak i na prowincji.

Zostały zorganizowane w poszczególnych okręgach korpusów komitety opieki, które ze swej strony podejmą pracę na całym terenie Rzeczypospolitej za pośrednictwem komitetów garnizonowych.

Istnieją już komitety okręgowe: warszawski i lubelski, a wkrótce zaczną działać: wileński i lwowski.

Jako centralę, zorganizowano „Główną komisję oświatową i finansową dla szerzenia oświaty w wojsku”, zobowiązując się do współdziałania z wydziałem opieki.

Aby pracę ujednostajnić, minister spraw

wojskowych powierzył jej prowadzenie wyjącznie P. B. K.

Przewidziane wydatki sięgają w rb. 2 mil. jardów marek.

Przewodniczący komisji oświatowej, p. Dawidowski, podkreślił konieczność stworzenia aparatu fachowego w postaci szeregu kursów pedagogicznych, na co są potrzebne ogromne sumy.

Wydział opieki zwróci się do społeczeństwa z wezwaniem do ofiarności na tak niesłychanie ważny cel, jednakże prasa winna wywrzeć nacisk na opinię publiczną, która nie zawsze zdaje sobie dokładnie sprawę z ogromu potrzeb pod tym względem.

Musi istnieć jakiś stały, konkretny budżet. Subsydja rządowe mogą pokryć jedynie jego część (b. min. Jastrzębski zaprojektował użycie na ten cel podatków od loterii państwowej, banderoeli etc.) — przypuszczalnie około 700 milj. mk. Resztę musi dać społeczeństwo.

Z chwilą zdemobilizowania, żołnierz wróci do swego środowiska cenne pierwiastki społeczne, jak współdziałalność, oświatę i t. d., nabycie w wojsku, stając się ich pionierem.

Fundusze na ten cel muszą się znaleźć. Winno je dać społeczeństwo nie w formie jakiegoś podatku, a jak w czasach kościuszkowskich, jako „podatek — ofiarę”, który musi złożyć ochotnie na ołtarzu Ojczyzny.

wiedliwości okólnik, w którym poleca, aby organy sądowe nie przysyłały do kas skarbowych not z obiegu wycofanych, lecz je kasowały i pozostawiały w aktach sądowych.

— Zima

Przyzwyczajeni po inne lata widzieć w drugiej połowie lutego objawy zimowo-wiosenne, z niezadowolaniem wdzimy przeciągającą się zimę. Zdawało nam się w tym roku, iż nie będziemy mieć zimy, albowiem ubiegłe miesiące były pod tym względem dość łagodne. Radość nasza była jednak przedwczesna, bo od kilkunastu już dni zaczęła się zima z mocnym mrozem, a ostatnio grubymi opadami śnieżnymi.

Obserwatorium berlińskie sygnalizuje mrozy oraz śniegi.

Teatr i muzyka

— Jubileusz 35 letniej pracy Gurynowicza Waclawa.

W pierwszych dniach marca br. p. Gurynowicz Waclaw artysta teatru miejskiego w Łodzi święcić będzie jubileusz 35 letniej pracy scenicznej.

Szanowny jubilat wystąpi w jednej ze swych ról popisowych, w przepięknej sztuce pełnej czaru romantycznego w „Intrydze i miłości” F. Schillera w roli Millera. Gurynowicz, który od r. 1894 osiadł na stałe w Łodzi służąc scenie miejscowej, zdołał sobie zaskarbić pełnię uznania publiczności. Jubilat grywał rolę charakterystyczne za dyrekcji Janowskiego, Wołowskiego, Grubińskiego, Gawalewicza i różnych przygodnych antrepremerów.

W roku kiedy teatr już umiastowiony przypada jubileusz Waclawa Gurynowicza, który stanie się prawdziwym hołdem uznania, złożonym przez Łódź zasłużonemu artyście.

— Teatr miejski.

Dzisiaj dla zrzeczeń rob. i intelig. Galsworthyego „Gołębie serce”.

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Pogrzeb bohaterów z pod Rołitny.

(k) W niedzielę dnia 25 bm. odbędzie się w Krakowie uroczysty pogrzeb śp. rotmistrza Dunina, Wasowicza i 14 ułanów II Szwadronu Legionów

Polskich poległych w bohaterskiej szarży pod Rołitną. Po ekshumacji zwłok w Rarańcu, nastąpi przewiezienie zwłok na czerńowiecki dworzec kolejowy.

Uroczystości pogrzebowe odbędą się dn. 25 bm. Na czele pochodu będzie kroczył jen. Szepteyki. Za nim będą postępowały oddziały garnizonu krakowskiego i honorowy szwadron szwoleżerów rokitniańskich, dalej gimnazja uniwersytet, stowarzyszenia kulturalno-oświatowe itd. Bezpośrednio przed trumnami które spoczywać będą na lawetach postępować będzie duchowieństwo, za trumnami zaś rodziny poległych, reprezentanci Rządu Sejmu i Senatu, jeneraliaja. Prezydjum m. Krakowa oraz reprezentanci władz. Pochód zamykać będą dalsze oddziały wojskowe, które przy składaniu zwłok do grobów oddadzą przepisane salwy honorowe. Na Rynku Głównym wzdłuż linii A-B pochód się zatrzyma. Tu nastąpi pokropienie trumien przez ks. Sapięę, oraz dekoracja krzyżem Virtuti Militari. W imieniu Komitetu Obywatelskiego przemówi sekretarz jeneralny dr. K. Ostrowski, a w imieniu miasta prezydent p. Fedorowicz.

II walny zjazd osadników wojskowych.

(k) W dniach 23 i 24 bm. odbędzie się w Warszawie w sali CTR., ul. Kopernika 30, drugi doroczny zjazd przedstawicieli osadników wojskowych. W zjeździe weźmie udział szereg zaproszonych gości z pośród osób interesujących się sprawą osadnictwa na kresach wschodnich.

Otwarcie zjazdu nastąpi w piątek 23 bm. o godz. 10 rano. W drugim dniu o godz. 9-ej rano Zaprośzenia dla gości wydaje sekretarjat Centralnego związku Osadników Wojskowych (Miodowa 1 III p., tel. 87-71 między 9-tą a 1 pop.) Delegaci powiatowych związków winni zgłosić się w przeddzień zjazdu w tymże biurze do godz. 8 celem otrzymania kart wstępu uprawniających do głosowania. Równocześnie uczestnicy zjazdu zgłoszą się mogą po bilety teatralne (na piątek) oraz na wspólną wieczerkę (w sobotę).

W zjeździe biorą udział przedstawiciele związków powiatowych w stosunku po 1 od każdych 50 członków, członkowie związków, zaproszeni goście. Tylko formalnie upoważnieni przedstawiciele mają prawo głosu decydującego, pozostali uczestnicy mogą przemawiać lecz nie głosują.

61.000 bezrobotnych w Polsce.

(k) Liczba bezrobotnych w Polsce, bez G. Śląska wynosi 61.000. Liczba ta zmniejszyła się znacznie wobec zapotrzebowania robotników budowlanych i metalurgicznych do Francji.

